ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

NA TERENIE ZWIĄZKU CELOWEGO GMIN MG-6

W 2015 ROKU

Gorzów Wlkp. MARZEC 2016r.

Spis treści

I. Podstawa, cel i zakres opracowania 3

1. Wytyczne dla Związku Celowego Gmin MG-6 związane z realizacją gospodarki odpadami komunalnymi…… 4

1.1 Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminach i jego postanowienia…… 4

1.2 Systemowe uchwały Związku Celowego Gmin MG-6 ……..……...…5

2. Demografia gmin - uczestników Związku Celowego Gmin MG-6..... 7

2.1. Ludność zgodnie ze złożonymi deklaracjami na tle danych Głównego Urzędu Statystycznego..... 7

2.2. Ludność według złożonych deklaracji w podziale na typy zabudowy 8

3. Deklarowany sposób zbierania odpadów przez mieszkańców ZCG MG-6..... 9

4. Analiza stanu wyposażenia nieruchomości na terenie ZCG MG-6 w pojemniki oraz worki na odpady w podziale na sektory..... 10

5. Analiza ilości deklaracji wpływających do ZCG MG-6 11

6. Analiza ilościowo jakościowa odpadów na terenie Związku 13

6.1. Zmieszane odpady komunalne 14

6.2. Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych od osoby 15

6.2.1. Wskaźnik wytwarzania zmieszanych odpadów komunalnych od osoby 15

6.2.2. Wskaźnik wytwarzania selektywnie zebranych odpadów komunalnych od osoby 16

6.3. Odpady selektywnie zbierane według ich rodzaju 17

7. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania 18

8. Zagospodarowanie zebranych odpadów komunalnych 20

9. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych 21

10. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi 22

11. Współpraca z operatorem..... 22

12. Informacja o osiągniętych przez gminę wymaganych poziomach recyklingu za rok 2015 .. 24

II. Wnioski końcowe 25

SPIS TABEL 26

SPIS WYKRESÓW 26

I. Podstawa, cel i zakres opracowania

Podstawę prawną do opracowania niniejszej analizy stanowi art. 9tb ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250 ze zmianami), zgodnie z którym na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości i podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, oraz rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, a także innych dostępnych danych wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

Do sporządzenia niniejszej analizy, oprócz wyżej wskazanych materiałów, wykorzystany został zbiór danych przekazanych przez operatorów w postaci raportów dotyczących m.in. ilości oraz rodzaju odpadów zebranych na terenie Związku Celowego Gmin MG-, jak również zestawienia dotyczące wyposażenia nieruchomości w pojemniki i worki na odpady komunalne. W opracowaniu wykorzystano także dane pozyskane z systemu informatycznego Wydra – Gospodarowanie odpadami komunalnymi, w ramach którego utworzona została baza danych dotycząca właścicieli nieruchomości objętych systemem, położonych na terenie Związku, zobowiązanych do wnoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Przedmiotowe opracowanie ma na celu dokonanie analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 w roku 2015.

W analizowanym okresie zaszły zmiany (doprecyzowanie) przepisów prawnych, mające istotny wpływ na treść niniejszej analizy. Zgodnie bowiem z art. 6h i 6m ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. 2016 r. poz. 250 ze zm.), z dniem 1 lutego 2015 r., spółdzielnia mieszkaniowa bądź odpowiednio wspólnota mieszkaniowa (niezależnie od tego, jaki jest status lokali w budynkach znajdujących się w zasobach spółdzielni mieszkaniowej bądź danej wspólnoty mieszkaniowej) ma obowiązek w odniesieniu zarówno do budynków, jak i lokali w nich się znajdujących:

- złożyć deklaracje na poczet „opłat śmieciowych";
- wyliczyć wysokość należnej opłaty;
- wpłacić opłatę na rachunek Związku MG-6.

W związku z powyższym z dniem 1 lutego 2015 r. zmieniła się liczba podatników objętych systemem gospodarki odpadami komunalnymi, ustanowionym przez Związek Celowy Gmin MG-6. Z tą datą wszyscy właściciele nieruchomości wielorodzinnych, którzy pozostają w zarządzie spółdzielni mieszkaniowej lub wspólnoty mieszkaniowej, objęci są zbiorczą deklaracją, a opłaty za gospodarowanie odpadami mają obowiązek wpłacać do spółdzielni lub wspólnoty, do której należą. W niniejszym opracowaniu widoczna będzie zmiana ilości właścicieli nieruchomości wielorodzinnych, wynikająca z powyższych regulacji.

Zakres niniejszego opracowania obejmuje zagadnienia ujęte w poszczególnych rozdziałach, dotyczące m.in.:

- demografii gmin objętych Związkiem, na tle bazy zbudowanej na podstawie złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami,
- ilości i strukturze wytwarzanych odpadów na terenie Związku Celowego Gmin MG-6,
- sposobu zagospodarowania odpadów,
- wyposażenia nieruchomości w specjalistyczne urządzenia do gromadzenia odpadów,

- ilości deklaracji wpływających do Biura Związku,
- możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania,
- potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi,
- kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.

1. Wytyczne dla Związku Celowego Gmin MG-6 związane z realizacją gospodarki odpadami komunalnymi

Związek Celowy Gmin MG-6, zgodnie z podjętą w lutym 2013 roku Uchwałą Zgromadzenia ZCG MG-6, dokonał zmiany Statutu, na mocy której przejął zadanie związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi na terenie gmin wchodzących w skład Związku, zgodnie z ustawą o utrzymaniu i czystości w gminach,.

1.1 Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminach i jego postanowienia

Związek Celowy Gmin MG-6, którego uczestnikami jest pięć gmin wiejskich i jedno miasto, zgodnie z wytycznymi Wydziału Kontroli i Nadzoru Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego[1], nie ustalał jednolitego regulaminu dla gmin członkowskich Związku. Dlatego też na terenie Związku obowiązuje sześć, uchwalonych przez rady gmin, regulaminów utrzymania czystości i porządku w gminach, odrębnie dla każdej jednostki samorządowej.

Gminy wiejskie, to jest Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn oraz Santok ustanowiły regulaminy, w których system zbiórki odpadów komunalnych dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych obejmuje, poza zmieszanymi odpadami komunalnymi :

1) papier,
2) szkło, w tym szkło bezbarwne i szkło kolorowe,
3) tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale,
4) odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji, odpady zielone,
5) przeterminowane leki i chemikalia,
6) zużyte baterie i akumulatory,
7) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
8) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
9) odpady budowlane i rozbiórkowe,
10) zużyte opony,
11) pozostałe po wysortowaniu odpady komunalne.

Regulaminy ustalają również minimalne wielkości pojemników dla właścicieli nieruchomości jednorodzinnych i wielorodzinnych oraz niezamieszkałych.

[1] Aktualnie kwestia prawa związku międzygminnego do ustanawiania jednolitego regulaminu utrzymania czystości i porządku na obszarze gmin wchodzących w jego skład jest analizowana przez Naczelny Sąd Administracyjny, gdyż organy nadzoru prezentują w tej materii rozbieżne stanowiska.

Miasto Gorzów Wlkp. w regulaminie utrzymania czystości i porządku, ustaliło system zbierania odpadów komunalnych, obejmujący poza zmieszanymi odpadami komunalnymi :

1) odpady opakowaniowe ze szkła bezbarwnego i kolorowego - szkło,
2) pozostałe odpady komunalne, poza odpadami ulegającymi biodegradacji i zielonymi,
3) odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji i odpady zielone - biodegradowalne i zielone,
4) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
5) przeterminowane leki i chemikalia,
6) zużyte baterie i akumulatory,
7) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
8) odpady budowlane i rozbiórkowe
9) zużyte opony

1.2 Systemowe uchwały Związku Celowego Gmin MG-6

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku oraz przejętym przez Zgromadzenie Związku Celowego Gmin MG-6 statutem, podjęto szereg uchwał regulujących zasadnicze elementy systemu gospodarki odpadami, obowiązujących na obszarze wszystkich gmin wchodzących w skład Związku. Jedną z nich dokonano podziału obszaru działania na sektory gospodarki odpadami. Sektor I objął pięć gmin wiejskich. Miasto Gorzów Wlkp. zostało natomiast podzielone na dwa sektory :
Sektor II Miasta Gorzowa Wlkp., w skład którego wchodzą dzielnice: Górczyn, Piaski, Dolinki oraz ulice okalające te dzielnice.
Sektor III Miasta Gorzowa Wlkp. to dzielnice: Staszica, Osiedle Europejskie, Zawarcie, Zakanale, Centrum, wraz z ulicami okalającymi te dzielnice.
Powyższy podział jest podstawą organizowania odrębnych przetargów na obsługę systemu.

Kolejna uchwała systemowa określiła wysokość opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz sposób jej naliczania. Począwszy od 1 lipca 2013 roku wysokość opłaty jest ustalana jako iloczyn mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki opłaty. W początkowym okresie, to jest do 31 maja 2015 roku, ustalono zróżnicowane stawki opłaty, w zależności od sektora, rodzaju zabudowy oraz deklarowanej selektywności.

Wysokość opłaty dla mieszkańców Sektora I, zamieszkujących zabudowę jednorodzinną i wielorodzinną, przy zadeklarowaniu segregacji odpadów, wynosiła 9 zł od jednego mieszkańca, a w przypadku zadeklarowania braku segregacji odpadów wysokość opłaty wynosiła 14 zł od jednego mieszkańca, niezależnie od typu zabudowy. Wysokość opłaty dla mieszkańców Sektora II oraz III zamieszkujących zabudowę jednorodzinną, przy zadeklarowaniu segregacji odpadów, wynosiła 10 zł od jednego mieszkańca, a w przypadku zabudowy wielorodzinnej przy deklaracji segregacji odpadów stawka wynosiła 9 zł od jednego mieszkańca. W przypadku zadeklarowania braku selekcji wysokość opłaty wynosiła 14 zł od jednego mieszkańca, niezależnie od typu zabudowy.

W przypadku nieruchomości niezamieszkałych stawki opłaty ustalone zostały w zależności od zastosowanego pojemnika na odpady. W przypadku zadeklarowania segregacji odpadów stawki te wynosiły za pojemnik o pojemności:
a) o pojemności 80 l - w wysokości 28,00 zł
b) o pojemności 110 l – w wysokości 30,00 zł
c) o pojemności 120 l – w wysokości 34,00 zł

d) o pojemności 240 l – w wysokości 68,00 zł
e) o pojemności 660 l – w wysokości 139,00 zł
f) o pojemności 770 l – w wysokości 153,00 zł
g) o pojemności 1100 l – w wysokości 225,00 zł
h) o pojemności 5 m3 - w wysokości 657,00 zł
i) o pojemności 7 m3 - w wysokości 903,00 zł
j) o pojemności 9 m3 - w wysokości 1136,00 zł
k) o pojemności 16 m3 - w wysokości 1978,00 zł

Natomiast w przypadku braku selekcji odpadów stawki te wynosiły za pojemnik o pojemności:
a) o pojemności 80 l - w wysokości 38,00 zł
b) o pojemności 110 l – w wysokości 40,00 zł
c) o pojemności 120 l – w wysokości 44,00 zł
d) o pojemności 240 l – w wysokości 88,00 zł
e) o pojemności 660 l – w wysokości 185,00 zł
f) o pojemności 770 l – w wysokości 203,00 zł
g) o pojemności 1100 l – w wysokości 300,00 zł
h) o pojemności 5 m3 – w wysokości 876,00 zł
i) o pojemności 7 m3 – w wysokości 1203,00 zł
j) o pojemności 9 m3 – w wysokości 1515,00 zł
k) o pojemności 16 m3 – w wysokości 2637,00 zł

Z uwagi na przewidywany brak wpływów z opłaty w łącznej wysokości zapewniającej sfinansowanie ustanowionego systemu gospodarki odpadami z dniem 1 czerwca 2015 r. Zgromadzenie Związku Celowego Gmin MG-6 podjęło decyzję o podwyższeniu stawek opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi, dokonując jednocześnie ich ujednolicenia dla zabudowy jedno i wielorodzinnej, niezależnie od sektora zamieszkania. Od tego momentu opłata od jednej osoby wynosi w przypadku zadeklarowania segregacji odpadów wynosi 13 zł, a w przypadku zadeklarowania braku segregacji wynosi 19 zł.
Podniesiono stawki opłaty także dla zabudowy niezamieszkałej. W przypadku zadeklarowania segregacji odpadów stawki te wynoszą za pojemnik o pojemności:
a) o pojemności 80 l - w wysokości 31,00 zł
b) o pojemności 110 l – w wysokości 43,00 zł
c) o pojemności 120 l – w wysokości 47,00 zł
d) o pojemności 240 l – w wysokości 94,00 zł
e) o pojemności 660 l – w wysokości 258,00 zł
f) o pojemności 770 l – w wysokości 300,00 zł
g) o pojemności 1100 l – w wysokości 430,00 zł
h) o pojemności 5 m^3 - w wysokości 1 960,00 zł
i) o pojemności 7 m^3 - w wysokości 2 700,00 zł
j) o pojemności 9 m^3 - w wysokości 3 528,00 zł
k) o pojemności 16 m^3 - w wysokości 6 270,00 zł

W przypadku braku segregacji odpadów stawki opłaty wynoszą za pojemnik o pojemności:
a) o pojemności 80 l - w wysokości 42,00 zł
b) o pojemności 110 l – w wysokości 54,00 zł
c) o pojemności 120 l – w wysokości 59,00 zł
d) o pojemności 240 l – w wysokości 118,00 zł

e) o pojemności 660 l – w wysokości 323,00 zł
f) o pojemności 770 l – w wysokości 375,00 zł
g) o pojemności 1100 l – w wysokości 530,00 zł
h) o pojemności 5 m^3 – w wysokości 2 450,00 zł
i) o pojemności 7 m^3 – w wysokości 3 375,00 zł
j) o pojemności 9 m^3 – w wysokości 4 410,00 zł
k) o pojemności 16 m^3 – w wysokości 7 837,00 zł

Powyższa decyzja o podniesieniu stawek opłaty pozwoliła na lepsze zbilansowanie budżetu Związku i pokrycie wszystkich kosztów prowadzenia systemu gospodarki odpadami w omawianym okresie.

2. Demografia gmin - uczestników Związku Celowego Gmin MG-6

Aktualnie uczestnikami Związku Celowego Gmin MG-6 jest:

- 5 gmin wiejskich powiatu gorzowskiego: Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn, Santok – stanowiące Sektor I;
- 1 miasto Gorzów Wlkp – podzielone na Sektor II i Sektor III.

Opierając się na danych Głównego Urzędu Statystycznego, zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2014 r [2]. Sektor I zajmuje obszar 889 km², oraz gdzie liczba mieszkańców wynosiła 39 548 osób. Natomiast miasto Gorzów Wlkp. zajmuje obszar 88,3 km^2, a liczba mieszkańców wyniosła 124 145 osób.

Posługując się bazą danych wygenerowaną z programu informatycznego, na koniec grudnia 2015 r. :
Sektor I – gminy wiejskie - liczba mieszkańców wynosiła 32 173 osób, liczba podatników wynosiła 11 343;
Sektor II oraz III łącznie – miasto Gorzów Wlkp. liczba mieszkańców wynosiła 102 376 osób, liczba podatników wynosiła 9897;

W Sektorze I nie dokonywano w zapisach umieszczanych w systemie informatycznym rozróżnienia nieruchomości jednorodzinnych i wielorodzinnych, co uniemożliwia dokonanie analizy w takiej szczegółowości. Można jedynie określić, że łącznie zobowiązanych do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest 10 731 nieruchomości zamieszkałych oraz 647 nieruchomości niezamieszkałych, co daje łączną liczbę nieruchomości 11 378.

W Sektorze II nieruchomości jednorodzinnych zobowiązanych do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest 2331, nieruchomości wielorodzinnych jest 477, oraz nieruchomości niezamieszkałych jest 679, co daje łączną liczbę 3487 nieruchomości ujętych w systemie.

W Sektorze III nieruchomości jednorodzinnych zobowiązanych do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest 3567, nieruchomości wielorodzinnych jest 1622, oraz nieruchomości niezamieszkałych jest 1519, co daje łączną liczbę 6708 nieruchomości.

2.1. Ludność zgodnie ze złożonymi deklaracjami na tle danych Głównego Urzędu Statystycznego

Zgodnie z posiadanymi na koniec grudnia 2015 r. danymi, w systemie odzwierciedlającym ilość złożonych deklaracji, zarejestrowano **134 549 osób**, to jest o **29 144** osób mniej, niż wynika to z danych GUS według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku (163 693 osoby). Różnica, stanowiąca

[2] Stan według Głównego Urzędu Statystycznego, którym należy posługiwać się w 2015 roku, jest ustalany na podstawie danych z dnia 31 grudnia 2014 r.

około **17,8 %** może być spowodowana dwoma czynnikami. Pierwszy z nich to trudna do oszacowania skala trwałej i tymczasowej migracji osób poza miejsce zamieszkania, w związku z podjęciem pracy lub nauki. Można jedynie, opierając się o dane ogólnopolskie, szacować, że w rejonie przygranicznym wskaźnik w miarę trwałej migracji wynosi pomiędzy 8 a 12 punktów procentowych. Wynikająca z tego różnica (w granicach pomiędzy 5,8 a 9,8 punktów procentowych) jest zapewne wynikiem tego, że nie wszystkie osoby faktycznie zamieszkujące dane nieruchomości zostały ujęte w składanych do Związku deklaracjach. Można więc szacować, że około 12 800 osób nie zostało ujętych w złożonych deklaracjach, co przy średniej efektywnej stawce opłaty ponoszonej statystycznie przez jedna osobę, wynoszącej 13,6 zł, przekłada się na roczny ubytek wpływów do budżetu Związku na poziomie około 2 mln zł. rocznie. Mając to na uwadze Biuro Związku podejmuje stałe działania zmierzające do zidentyfikowania jak największej liczby zobowiązanych do złożenia deklaracji oraz ponoszenia opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi. Narzędziami pomocnymi w weryfikowaniu posiadanych danych, a tym samym uszczelnianiu systemu, byłby dostęp do danych geodezyjnych o nieruchomościach oraz danych o zużyciu wody przez poszczególne nieruchomości. W celu pozyskania przedmiotowych danych wystąpiono do Starostwa Powiatowego w Gorzowie Wlkp. o udostępnienie danych geodezyjnych, jednakże nadal brak jest zgody na przekazanie niezbędnych informacji. Analogicznie przedstawia się sytuacja odnośnie danych o zużyciu wody, o które wystąpiono do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Brak przedmiotowych danych znacząco utrudnia prowadzenie czynności zmierzających do uszczelnienia systemu, a tym samym pozyskania należnych Związkowi wpływów na pokrycie kosztów systemu gospodarowania odpadami.

Analiza stanu ludności ujętej w posiadanej bazie, w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. wykazała, iż liczba nie ujętych w deklaracjach osób i jej relacja do liczby statystycznej jest zróżnicowana w poszczególnych jednostkach samorządowych, objętych zasięgiem działania Związku. Najmniejsze różnice uzyskano w przypadku Kłodawy (14,4 %), a największe w przypadku Lubiszyna (22,8 %). Szczegółowe zestawienie zawiera **Tabela 1**.

Tabela 1. Liczba osób wykazanych w złożonych deklaracjach w okresie od stycznia do grudnia 2015r.

Gmina/Miasto	**Liczba ludności**			
	Zgodnie ze złożonymi deklaracjami	*Główny Urząd Statystyczny*	*Różnica*	*% różnicy*
Bogdaniec	5 619	7 115	1 496	21,0
Deszczno	7 563	9 150	1 587	17,3
Kłodawa	7 016	8 201	1 185	14,4
Lubiszyn	5 344	6 925	1 581	22,8
Santok	6 631	8 157	1 526	18,7
Miasto Gorzów Wlkp.	102 376	124 145	21 769	17,5
RAZEM	**134 549**	**163 693**	**29 144**	**17,8**

2.2. Ludność według złożonych deklaracji w podziale na typy zabudowy

W celu umożliwienia analizy zebranych informacji wśród nieruchomości zamieszkałych wyróżniono dwie kategorie:

- nieruchomości zamieszkałe w zabudowie jednorodzinnej
- nieruchomości zamieszkałe w zabudowie wielorodzinnej

Należy zwrócić uwagę, iż istotne różnice w skali urbanizacji, pomiędzy poszczególnymi gminami członkowskimi, mają relewantny wpływ na wiele aspektów w zakresie gospodarki odpadami. Jednym ze znaczących elementów jest proporcja pomiędzy liczbą ludności zamieszkującej wskazane powyżej typy nieruchomości zamieszkałych. Niestety brak takiego rozróżnienia w przypadku gmin sektora I nie pozwala na dokonanie głębszej analizy w tym obszarze. Natomiast w odniesieniu do samego Gorzowa Wlkp. można wskazać, że 84,9 % osób zamieszkuje zasoby wielorodzinne, co wskazuje na dość wysoki stopień urbanizacji. Uwzględniając mieszkańców pięciu gmin można szacować, że ogólny wskaźnik urbanizacji kształtuje się na poziomie około 77%.

3. Deklarowany sposób zbierania odpadów przez mieszkańców

Jednym z podstawowych czynników wpływających na kształtowanie się strumienia odpadów komunalnych jest sposób ich zbierania u źródła ich powstawania. Determinuje to przede wszystkim system gospodarki odpadami ustanowiony dla danego obszaru, w tym dostępność pojemników do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów.

Dane odnoszące się odpowiednio do 30 czerwca oraz 31 grudnia 2015 roku świadczą o tym, że wskaźnik deklarowanej przez mieszkańców selekcji odpadów w okresie kolejnych 6 miesięcy funkcjonowania systemu nieznacznie zmalał (z 90,24 % do 90,12 %). Jest to raczej efekt podejmowanych przez Biuro Związku działań w ramach tzw. miękkiej windykacji, w tym uświadamiania płatnikom, że deklaracja musi odzwierciedlać stan faktyczny a nie postulowany. Stąd (podobnie jak w całym kraju) utrzymywanie się wskaźnika deklarowanej selektywności powyżej 90 % należy uznać za całkowicie nieadekwatny do faktycznej selekcji odpadów u źródła. Świadczą o tym dane odnoszące się do wielkości i struktury odbieranego odpadu selektywnie gromadzonego. Ciekawe wnioski można przy tym wyciągać także analizując wysokość deklarowanego wskaźnika selektywności na koniec stycznia ubiegłego roku, który wyniósł 81,4%, był więc niższy niż w okresach późniejszych. Samo więc objęcie mieszkańców bloków deklaracjami składanymi przez spółdzielnie mieszkaniowe lub wspólnoty spowodowało wzrost tego (deklarowanego !) wskaźnika o blisko 10 punktów procentowych.

Ponadto w wyniku przeprowadzonej analizy zauważono znaczące różnice pomiędzy poszczególnymi gminami. Najwyższe wskaźniki zadeklarowanej selektywnej zbiórki odnotowano (z uwagi na stopień urbanizacji) w Gorzowie Wlkp., natomiast w gminach najwyższy wskaźnik odnotowano w gminie Bogdaniec (78,8%), a najniższy w gminie Kłodawa (74,6 %). Jak widać nie są to jakieś istotne różnice w wysokości deklarowanej selektywności gromadzenia odpadów, co ilustruje **Tabela 2** poniżej.

Tabela 2. Zadeklarowany sposób zbierania odpadów wg. Stanu na koniec grudnia 2015 r.

Gmina/Miasto	**Liczba ludności**	**Zdeklarowany sposób zbierania odpadów**			
		Segregowane	%	Niesegregowane	%
Bogdaniec	5 619	4 425	78,8	1 194	21,2
Deszczno	7 563	5 810	76,8	1 753	23,2
Kłodawa	7 016	5 233	74,6	1 783	25,4
Lubiszyn	5 344	4 115	77,0	1 229	23,0
Santok	6 631	5 123	77,3	1 508	22,7
Gorzów	102 376	96 648	94,4	5 727	5,6
RAZEM	**134 549**	**121 354**	**90,2**	**13 194**	**9,8**

Zważywszy na powyższe można stwierdzić, że istniejący system gospodarki odpadami nie zachęca do faktycznej selekcji odpadów, pomimo, że wysokość deklarowanego wskaźnika selekcji jest znacząca. Oznacza to, że potrzebna jest intensywna kampania informacyjno-edukacyjna, która przekona mieszkańców do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów.

4. Analiza stanu wyposażenia nieruchomości w pojemniki do gromadzenia odpadów komunalnych

Ilość udostępnionych pojemników wynika z przyjętego systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Uchwały Zgromadzenia Związku ustaliły minimalne pojemności pojemników w zależności od liczby osób zamieszkujących daną nieruchomość, a w przypadku nieruchomości niezamieszkałych zarządcy samodzielnie określają (w składanej deklaracji) pojemności, ilość i częstotliwość odbioru pojemników.

Posiadany aktualnie przez Biuro Związku system informatyczny nie pozwala na wiarygodne odzwierciedlenie ilości udostępnionych pojemników oraz ich przeznaczenia. Stąd w poniższej analizie kierujemy się jedynie własnymi szacunkami, opartymi między innymi o liczbę płatników, wielkość poszczególnych gospodarstw domowych, selekcję lub jej brak itp.

Na koniec 2015 r. ilość udostępnionych **nieruchomościom niezamieszkałym** pojemników wyniosła łącznie około **6071** szt., z czego 1449 szt. na odpady zmieszane, oraz około 4622 szt. na odpady selektywnie gromadzone. Ilości te są znacząco mniejsze niż według stanu na koniec stycznia 2015 r. Łączna liczba pojemników wyniosła wówczas około **7295** szt., z czego 2314 szt. na odpady zmieszane i 4981 szt. dla odpadów gromadzonych selektywnie. Jest to zapewne efektem 2 czynników. Z jednej strony część podmiotów, mając swoje obiekty w zasobach spółdzielczych lub wspólnotowych, nie jest już wykazywana indywidualnie (od 1 lutego 2015 r.). Liczba podmiotów ujętych w systemie zmalała w tym czasie z 3845 szt. do 2845 szt., co w oczywisty sposób musiało się przełożyć na liczbę udostępnionych pojemników. Drugim, choć pewnie znacznie słabszym powodem, mogło być podniesienie od czerwca 2015 r. opłat za gospodarowanie odpadami, skutkiem czego zarządcy nieruchomości niezamieszkałych wybrali bardziej dla nich korzystne rozwiązania, zmniejszając do minimum zapotrzebowanie na pojemniki, a tym samym wysokość ponoszonych przez siebie kosztów gospodarowania odpadami.

Kierując się strukturą wielkości gospodarstw domowych można wyszacować, uwzględniając przyjęte zasady udostępniania pojemników dla **nieruchomości zamieszkałych**, że na terenie 5 gmin udostępniono łącznie minimum **10 478** tyś sztuk pojemników, z czego 4845 szt. przypada na pojemniki o pojemności 80 ltr (gospodarstwa 1 lub 2 osobowe), 5049 szt. pojemników o pojemności 120 ltr, oraz 584 szt. pojemników o pojemności 240 ltr. W podanej ilości 7281 sztuk pojemników udostępniono nieruchomościom zamieszkałym, deklarującym prowadzenie selekcji odpadów komunalnych (dostarczając jednocześnie dodatkowe pojemniki lub worki na bioodpady).

Na terenie Gorzowa Wlkp. nieruchomościom **zamieszkałym jednorodzinnym** udostępniono łącznie (według własnych szacunków) około **9810** szt. pojemników, z czego 8156 szt. przypada na nieruchomości deklarujące prowadzenie selekcji odpadów komunalnych (po 2 pojemniki), oraz 1654 szt. pojemników dla pozostałych nieruchomości jednorodzinnych, nie prowadzących selekcji odpadów. Zdecydowana większość tych pojemników posiada pojemność 80 ltr (7117 szt., w tym 5694 szt. dla segregujących odpady oraz 1423 szt. dla nie segregujących). Udostępniono także minimum 2585 szt. pojemników 120 ltr. oraz 108 szt. pojemników 240 litrowych.

Prowadzony system informatyczny nie pozwala na wykazanie (lub wyszacowanie) ilości pojemników udostępnionych **nieruchomościom zamieszkałym wielorodzinnym**. Stąd można jedynie w dużym przybliżeniu stwierdzić, że łączna liczba pojemników udostępnionych wszystkim nieruchomościom zawiera się w przedziale pomiędzy 31 a 33 tysiące sztuk.

Według własnych szacunków średnia ważona pojemność jednego udostępnionego pojemnika wynosi około 140 litrów, natomiast średni stopień wypełnienia pojemnika odpadami (szacowany na podstawie własnych doświadczeń i obserwacji) to około 80%. Waga 1m^3 odpadów komunalnych to w przybliżeniu 0,8 Mg. Na podstawie tych parametrów można wyszacować, że 32 000 sztuk pojemników to łącznie 4 480 000 litrów pojemności, co przekłada się na łącznie około 3 584 Mg, a przy 80% stopniu wypełnienia na 2 867 Mg odpadów możliwych do odebrania przy jednorazowym ich wywozie. Jest to oczywiście rachunek mocno przybliżony, nie uwzględniający zróżnicowania faktycznej częstotliwości odbioru odpadów, zarówno w odniesieniu do sektora obsługi, jak i rodzaju odpadów.

Należy tutaj także zwrócić uwagę na fakt, że obecnie nie jest ustalona i stosowana typowa kolorystyka pojemników, adekwatna do rodzaju gromadzonych w nich odpadów komunalnych. Jedynym elementem graficznym to rozróżniającym są naklejki, wskazujące na rodzaj odpadu, jaki ma być w danych pojemnikach gromadzony. Jest to podnoszone zwłaszcza przez mieszkańców nieruchomości w zabudowie wielorodzinnej i wskazywane jako jedna z przyczyn stosunkowo niskiej efektywności selektywnego gromadzenia odpadów.

5. Analiza ilości deklaracji wpływających do Związku Celowego Gmin MG-6

Związek Celowy Gmin MG-6 w sposób ciągły kontroluje czy właściciele nieruchomości na bieżąco dopełniają obowiązek polegający na złożeniu deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. W 2015 roku do systemu zostało wprowadzonych 4 769 deklaracji. Liczbę deklaracji wpływających w poszczególnych miesiącach 2015r. przedstawia załączony poniżej wykres.

Wykres 1. Ilość deklaracji wprowadzonych do systemu w 2015 r.

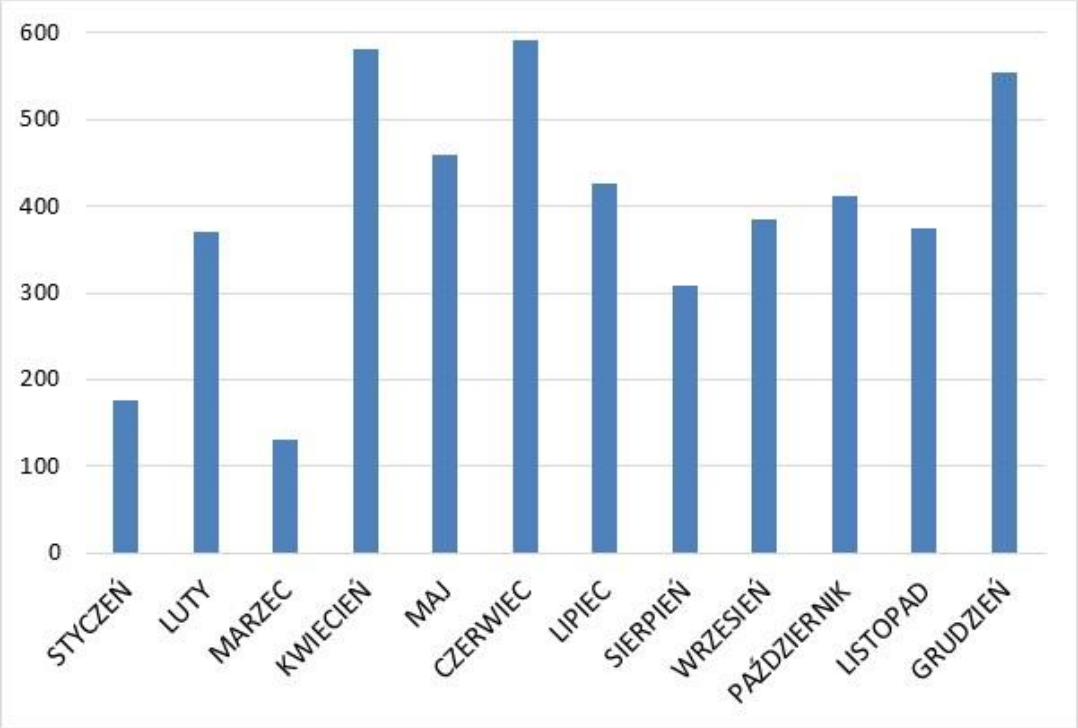

Z danych zaprezentowanych na powyższym wykresie wynika, iż najwięcej deklaracji wpłynęło w czerwcu – 592 deklaracje.

Kolejny wykres przedstawia liczbę deklaracji złożonych przez właścicieli nieruchomości objętych systemem gospodarki odpadami, z podziałem na poszczególne gminy członkowskie **Wykres 2**.

Wykres 2. Ilość deklaracji do systemu w 2015 r. w podziale na poszczególne gminy

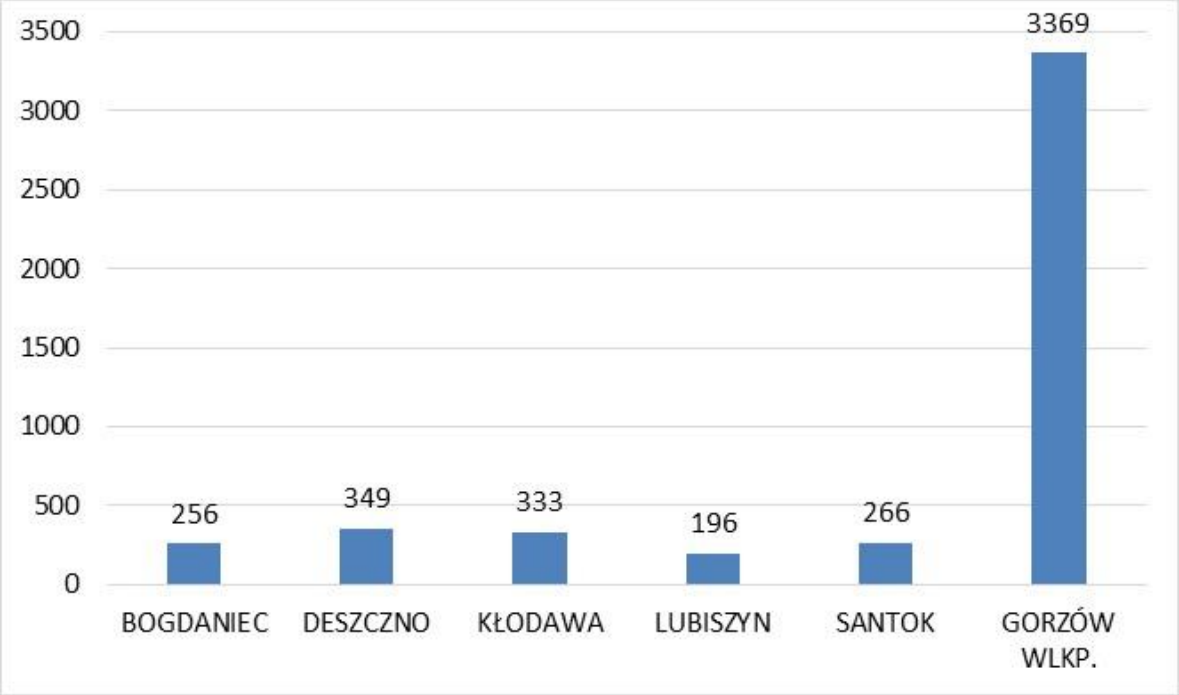

Związek, opierając się na wprowadzonych do systemu informatycznego danych pochodzących ze złożonych deklaracji, a także danych pozyskanych w latach ubiegłych od gmin członkowskich, prowadzi ciągłą weryfikację listy podmiotów zobowiązanych do wnoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Dane te są uzupełniane przez informacje pozyskiwane od operatorów systemu, zobowiązanych do informowania Biura Związku o przypadkach odbioru odpadów z nieruchomości nie wykazanych jako płatnicy opłaty. W przypadkach gdy stwierdza się możliwość nieuprawnionego, nie objętego złożoną deklaracją, udostępniania odpadów podejmuje się działania mające spowodować złożenie deklaracji oraz wniesienie stosownej opłaty. W pierwszej kolejności wysyłane jest wezwanie do złożenia deklaracji lub przedstawienia wyjaśnień. Działania takie nie mogą jednak mieć masowego (seryjnego) charakteru, gdyż każdy przypadek musi być odpowiednio przeanalizowany i udokumentowany, by podejmować prawnie uzasadnione czynności.

W 2015 r. w wyniku wysłanych 314 wezwań, zostało złożonych 195 deklaracji, co w praktyce oznacza 62,10 % skuteczności. **Wykres 3** przedstawia szczegółowy rozkład ilości wysłanych wezwań oraz ilości złożonych deklaracji w wyniku podjętych działań.

Wykres 3. Ilość złożonych deklaracji na skutek wysłanych wezwań

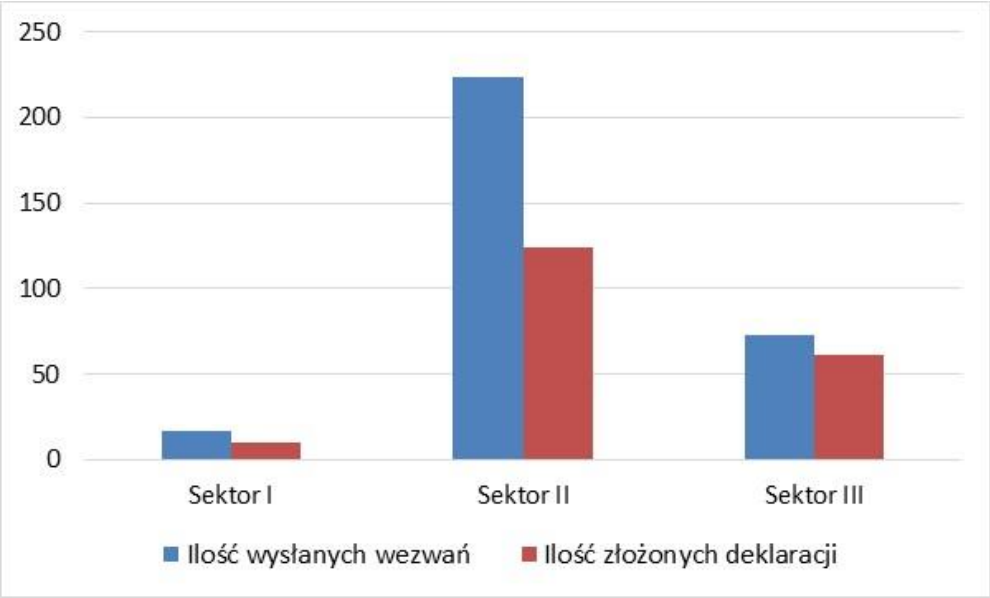

6. Analiza ilościowo- jakościowa odpadów na terenie Związku

Bardzo istotną kwestią jest masa oraz struktura odpadów zebranych na terenie Związku, gdyż na jej podstawie kształtowany jest system gospodarowania odpadami na terenie wszystkich gmin członkowskich. Z danych uzyskanych od operatorów wynika, że na przestrzeni 2015 r. łącznie zebrano **53 338,45** Mg odpadów komunalnych, z czego **44 007,41** Mg tj. 76,88 % stanowią zmieszane odpady komunalne o kodzie 20 03 01 oraz EX 20 03 01.

Na drugim miejscu plasują się odpady kuchenne ulegające biodegradacji 11,17 %, następnie odpady zmieszane z budowy, remontów i demontażu 3,25 %, odpady ulegające biodegradacji 2,03 %, odpady wielkogabarytowe 1,96 %, opakowania ze szkła 1,27 % oraz zmieszane odpady opakowaniowe 0,94 %. Procentowy udział odpadów zebranych w okresie od stycznie do grudnia 2015 r. zaprezentowano poniżej na **Wykresie 4.**

Wykres 4. Procentowy udział odpadów zebranych w okresie od stycznia do grudnia 2015 r.

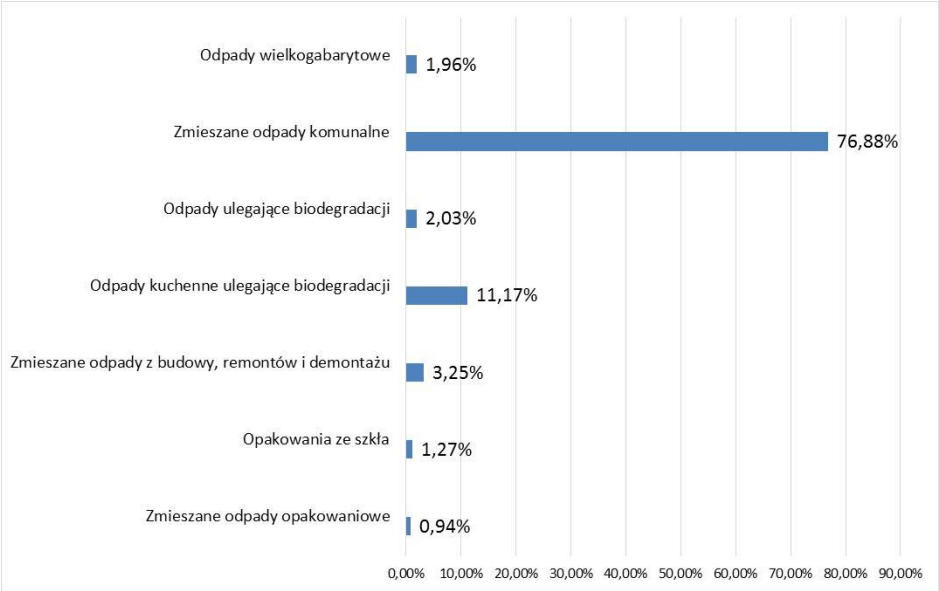

6.1 Zmieszane odpady komunalne

Według sprawozdawczości operatorów w 2015 roku zebrano łącznie **44 007,41** Mg odpadów zmieszanych o kodzie 20 03 01 oraz EX 20 03 01. Masę zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w poszczególnych półroczach na terenie gmin członkowskich ilustruje **Tabela 3**.

Tabela 3. Masa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w I i II półroczu 2015 roku w poszczególnych gminach członkowskich.

Ilość Zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 oraz EX 20 03 01			
Gmina/ Miasto	**I półrocze 2015r.**	**II półrocze 2015r.**	**RAZEM**
Bogdaniec	798,40 Mg	891,64 Mg	1 690,04 Mg
Deszczno	1 098,40 Mg	1 158,60 Mg	2 257,00 Mg
Kłodawa	1 081,61 Mg	1 118,58 Mg	2 123,88 Mg
Lubiszyn	766,60 Mg	818,16 Mg	1 584,76 Mg
Santok	967,70 Mg	1 080,22 Mg	2 047,92 Mg
Miasto Gorzów Wlkp.	16 497,92 Mg	17 729,58 Mg	34 227,50 Mg
RAZEM:	**21 210,63 Mg**	**22 796,78 Mg**	**44 007,41 Mg**

Z zestawionych powyżej danych wynika, że różnice w ilości odpadów zebranych w 2015 r. w poszczególnych gminach są znaczne i wahają się od 1 584,76 Mg (gmina Lubiszyn) do 34 227,50 Mg (Miasto Gorzów Wlkp.). Jest to spowodowane wieloma czynnikami, a podstawowym z nich jest różnica w liczbie ludności na terenie poszczególnych gmin. Nie bez wpływu pozostaje także rodzaj zabudowy, rozproszenie gospodarstw, zamożność mieszkańców itp. Z zestawienia wynika, iż w I półroczu 2015 r. masa wytworzonych odpadów jest mniejsza o 1,6 Mg, niż w drugim półroczu.

Analizie poddano także ilość odpadów wytwarzanych w poszczególnych miesiącach 2015 r. Wyniki zaprezentowano na wykresie poniżej.

Wykres 5. Masa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 oraz EX 20 03 01 w Mg za I i II półrocze 2015 r.

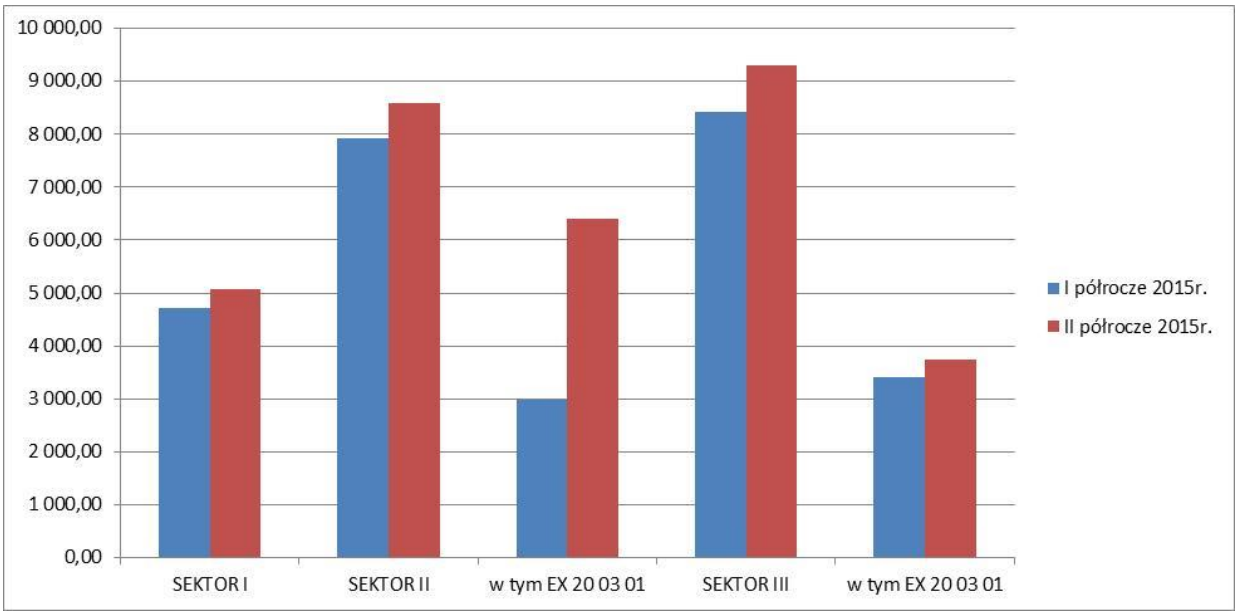

W pierwszym półroczu 2015 r., masa wytworzonych przez mieszkańców odpadów jest mniejsza niż w drugim półroczu. Zauważamy znaczny wzrost masy odbieranych odpadów komunalnych w miesiącu marcu, kwietniu oraz grudniu, a najniższy tonaż widoczny jest w lutym, maju i sierpniu.

Analizy dokonano również zestawiając ilości odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 w podziale na poszczególne sektory Związku – **Tabela 4**.

Tabela 4. Zestawienie odpadów o kodzie 20 03 01 oraz EX 20 03 01 w roku 2015 w poszczególnych sektorach Związku Celowego Gmin MG-6

Zestawienie odpadów o kodzie 20 03 01 oraz EX 20 03 01 w roku 2015 na sektorach			
Sektor	**I półrocze 2015r.**	**II półrocze 2015r.**	**RAZEM**
SEKTOR I	4 712,71	5 067,20	9 779,91
SEKTOR II	7 918,80	8 579,12	16 497,92
SEKTOR III	8 418,74	9 310,84	17 729,58
RAZEM:	**21 050,27**	**22 957,14**	**44 007,41**

Odbiór odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 oraz EX 20 03 01 w poszczególnych sektorach Związku Celowego Gmin MG-6 przedstawia się następująco: w Sektorze I – 9 779,91 Mg, w Sektorze II - 16 497,92 Mg, w Sektorze III - 17 729,58 Mg.

Powyższe dane wskazują, że dokonany podział Gorzowa Wlkp. na dwa sektory był właściwy, gdyż masa odpadów zebranych w obu z nich jest do siebie zbliżona, nie ma więc istotnego zróżnicowania obciążenia poszczególnych operatorów systemu. Wydzielenie zaś Sektora I, w którym łączna ilość odpadów komunalnych jest niższa, podyktowane było specyfiką tego obszaru, to jest przede wszystkim o wiele mniejszym stopniem urbanizacji, a także odmiennymi regulaminami utrzymania czystości.

6.2 Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych od osoby

Ważnym wskaźnikiem, na który należy zwrócić uwagę podczas analizy systemu gospodarki odpadami, jest wskaźnik wytwarzanych odpadów per capita. Wielkość przedmiotowego wskaźnika uzyskano biorąc pod uwagę ilość zadeklarowanych osób oraz masę odpadów zebranych przez operatora systemu w ciągu roku.

Po uwzględnieniu wszystkich łącznie zebranych odpadów (w tym pochodzących z selektywnej zbiórki) wskaźnik ten kształtuje się na poziomie **396,42 kg/Mk/rok** (w tym 405,64 kg/Mk/rok dla Miasta Gorzowa oraz 367,11 kg/Mk/rok dla gmin wiejskich).

6.2.1. Wskaźnik wytwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 od osoby

W niniejszym punkcie opracowania analizie poddano wskaźnik wytwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 na jednego mieszkańca, w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. w podziale na poszczególne sektory Związku. Przedmiotowe wskaźniki w poszczególnych gminach Związku prezentuje **Wykres 6 oraz 7** .

Wykres 6. Zestawienie ilości zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 na jednego mieszkańca w podziale na sektory

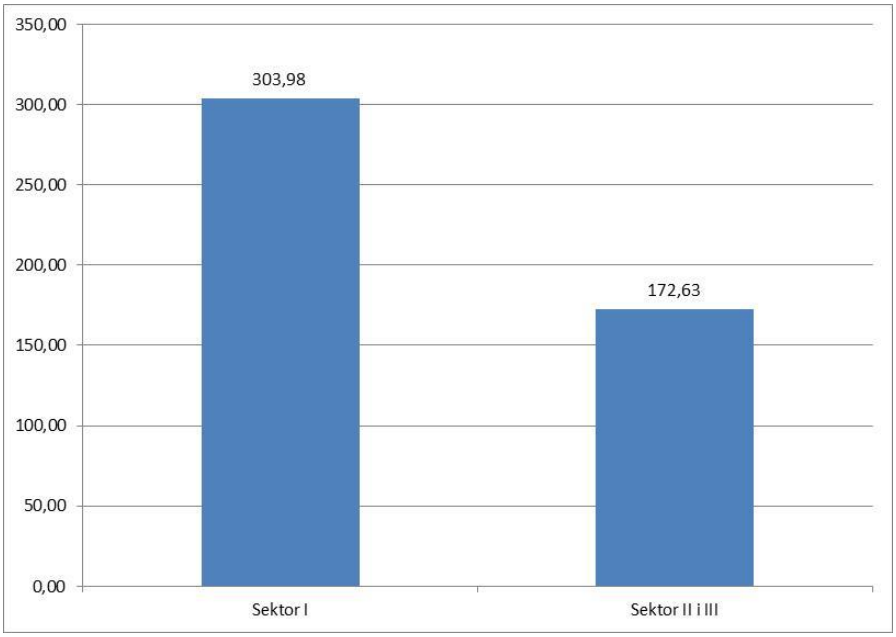

Wykres 7. Zestawienie ilości zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 na jednego mieszkańca w podziale na poszczególne gminy Związku

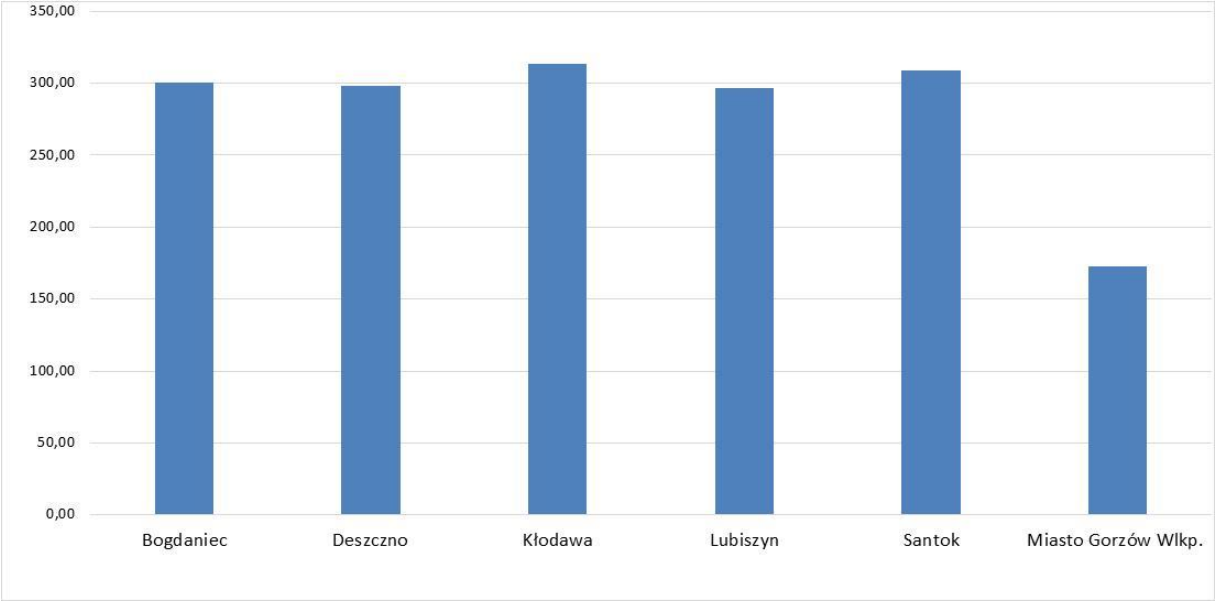

Z przeprowadzonej analizy wynika, że wskaźnik wytwarzania komunalnych odpadów zmieszanych o kodzie 20 03 01 jest zróżnicowany, a różnice pomiędzy wartościami skrajnymi wynoszą 57,40 % (np. Miasto Gorzów Wlkp. 172,63 kg/Mk/rok, gmina Bogdaniec 300,77 kg/Mk/rok). Średni wskaźnik wytwarzania odpadów wynosi **281,80** kg/Mk/rok.

6.2.2. Wskaźnik wytwarzania selektywnie zebranych odpadów komunalnych od osoby

Analizę wskaźnika wytwarzania odpadów przypadających na jednego mieszkańca w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. przeprowadzono także dla odpadów selektywnie zebranych. **Tabela 5** prezentuje przedmiotowe wskaźniki w poszczególnych gminach Związku.

Tabela 5. Masa selektywnie zebranych odpadów w przeliczeniu na jedną zadeklarowaną osobę

Gmina/ Miasto	Rok 2015
	Kg/mieszkańca
Bogdaniec	76,35
Deszczno	61,26
Kłodawa	66,88
Lubiszyn	53,05
Santok	58,24
Miasto Gorzów Wlkp.	233,00

Jak wynika z zestawienia powyżej średni wskaźnik selektywnie zebranych odpadów przypadający na jednego mieszkańca gminy wiejskiej wynosi 63,13 kg/rok, w mieście Gorzowie Wlkp. wynosi 233,00 kg/Mk/rok, przy czym najwyższy jest w gminie Bogdaniec 76,35 kg/Mk/rok, a najniższy w gminie Lubiszyn 53,05 kg/Mk/rok.

6.3 Odpady selektywnie zbierane według ich rodzaju

Analogicznie do zmieszanych odpadów komunalnych dokonano także przeliczeń oraz porównania masy łącznie zebranych odpadów selektywnie gromadzonych w I i II półroczu 2015 r. w podziale na poszczególne sektory Związku. Dane zaprezentowano na wykresie poniżej.

Wykres 8. Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych w I i II półroczu 2015 r.

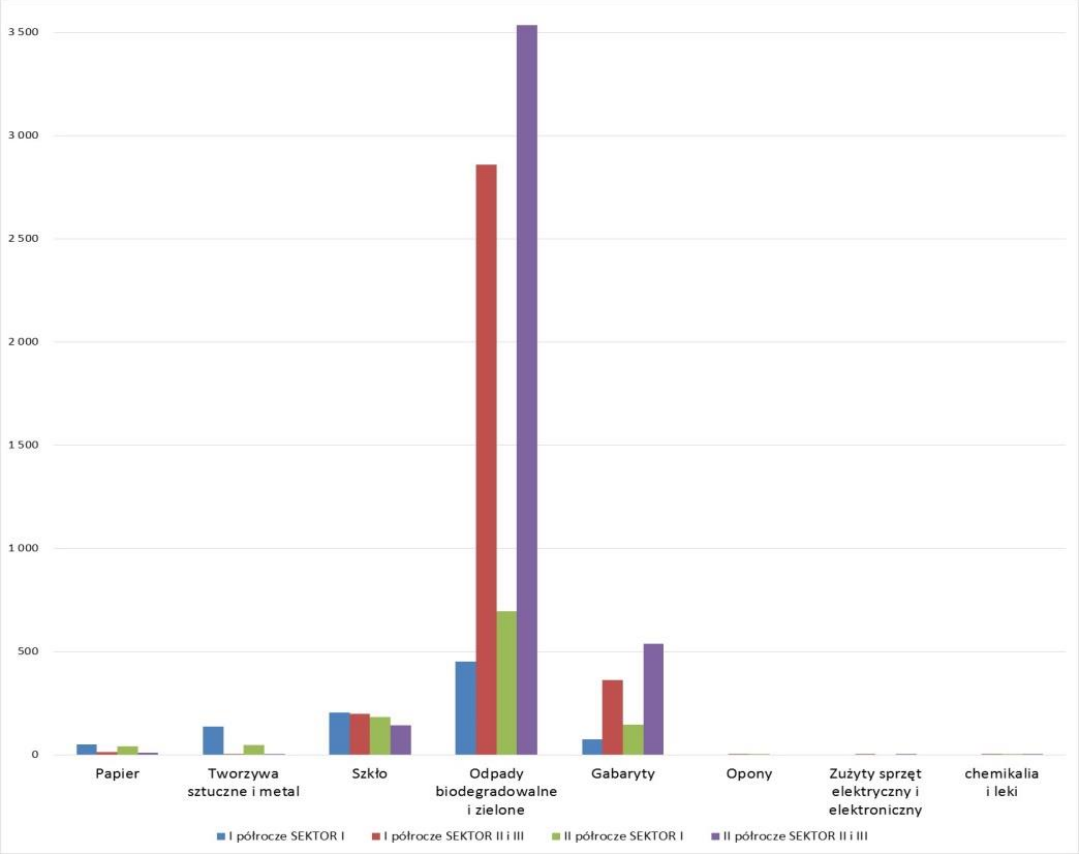

Podkreślić należy fakt, iż przedstawione na wykresie dane potwierdzają wcześniejsze obserwacje dotyczące ilości odbieranych odpadów biodegradowalnych i zielonych. Ich masa jest największa

spośród odpadów selektywnie odbieranych 7 541,10 Mg, następnie są gabaryty 1 117,99 Mg, szkło 726,50 Mg, tworzywa sztuczne 184,42 Mg oraz papier 110,00 Mg. Szczegółowe dane na temat odpadów selektywnie zebranych w gminach wiejskich zawiera **Tabela 6**.

Tabela 6. Masa (Mg) odpadów selektywnie zebranych w gminach wiejskich w roku 2015 r.

Gmina/ rodzaj odpadu	Papier	Tworzywa sztuczne i metal	Szkło	Odpady biodegradowalne i zielone	Gabaryty	Opony	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	Chemikalia i leki	RAZEM
Bogdaniec	15,500	34,700	69,940	266,320	40,560	2,000	0	0,013	429,033
Deszczno	20,670	45,300	105,830	241,840	49,660	0,000	0	0,005	463,305
Kłodawa	21,900	41,900	84,700	269,260	49,360	2,080	0	0,015	469,215
Lubiszyn	12,610	31,700	53,120	142,240	43,840	0,000	0	0,000	283,510
Santok	18,340	29,700	74,840	225,960	37,320	0,000	0	0,000	386,160
RAZEM	**89,020**	**183,300**	**388,430**	**1145,620**	**220,740**	**4,080**	**0,000**	**0,033**	**2031,22**

Analizie poddano również selektywną zbiórkę odpadów komunalnych na sektorze II oraz III w Gorzowie Wlkp. W związku z odmiennym systemem zbiórki odpadów komunalnych z wykazów operatorów wynika, że najwięcej zbieranych jest pozostałych odpadów komunalnych. Ich masa jest największa spośród odpadów selektywnie odbieranych 16 533,86 Mg, następnie odpady biodegradowalne i zielone 6 395,48 Mg, gabaryty 897,25 Mg, opony 4,120 Mg oraz chemikalia i leki 1,785 Mg. Szczegółowe dane na temat odpadów selektywnie zebranych w mieście Gorzowie Wlkp. zawiera **Tabela 7**.

Tabela 7. Masa (Mg) odpadów selektywnie zebranych w Gorzowie Wlkp. w roku 2015 r.

Gmina/ rodzaj odpadu	Pozostałe odpady komunalne (EX 20 03 01)	Odpady biodegradowalne i zielone	Gabaryty	Opony	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	Chemikalia i leki	RAZEM bez EX 20 03 01	RAZEM
Gorzów Wlkp.	16 533,86	6 395,480	897,250	4,120	1,180	1,785	**7 299,92**	**23 853,68**

7. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

Regulacje prawne zawarte w znowelizowanej ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a także w ustawie o odpadach, mają umożliwić gminom zarządzanie strumieniem wytwarzanych odpadów komunalnych, a także stworzyć system gospodarowania odpadami komunalnymi oparty na selektywnym ich zbieraniu, w którym wykorzystuje się potencjał energetyczny odpadów i składuje odpady przetworzone.

Województwo lubuskie, zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami [w skrócie WPGO], podzielone jest na 4 regiony gospodarki odpadami komunalnymi , przy czym Związek Celowy Gmin MG-6 należy do regionu północnego. Zagospodarowanie odpadów komunalnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, ma być prowadzone w obrębie wyznaczonych regionów, a odpady komunalne odebrane z nieruchomości powinny być kierowane do wyznaczonych w WPGO regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych [w skrócie RIPOK].

Region gospodarki odpadami komunalnymi (art. 3 ust. 3 ustawy o odpadach definiuje pojęcie regionu gospodarki odpadami komunalnymi oraz regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych) to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar liczący co najmniej 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być także gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców.

Natomiast regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii, o której mowa w art. 143 ustawy Prawo ochrony środowiska, oraz zapewniający termiczne przekształcanie odpadów lub:

- mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielanie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku, lub
- przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych, lub
- składowanie odpadów powstających w procesie mechanicznobiologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Ponadto:

- mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych musi odbywać się w ramach jednej instalacji, musi być zachowana jedność przestrzenna,
- uzyskanie statusu regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych w przypadku instalacji do przetwarzania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów jest możliwe tylko wówczas gdy prowadzący instalację posiada pozwolenie ministra właściwego ds. rolnictwa i rozwoju wsi na wprowadzenie do obrotu nawozu organicznego lub środka wspomagającego uprawę roślin,
- składowiskiem regionalnym jest składowisko przyjmujące odpady powstałe w instalacji MBP i pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania.

W planie gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego, zgodnie z uchwałą nr XXX/281/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 września 2012r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020r., Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. uznany został za jedyny RIPOK regionu północnego.

W uchwale nr XXXIII/351/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2012r. zmieniającej Uchwałę w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego

na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020r. ZUO został wskazany we wszystkich wymaganych obszarach, jako instalacja:

- do mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP) zmieszanych odpadów komunalnych,
- do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów,
- oraz do składowania odpadów.

8. Zagospodarowanie zebranych odpadów komunalnych

Zgodnie z obowiązującymi zasadami odpady zielone i biodegradowalne, a także zmieszane odpady komunalne odbierane od właścicieli nieruchomości położonych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6, kierowane są do dalszego zagospodarowania w regionalnych instalacjach przetwarzania odpadów komunalnych. Natomiast poszczególne frakcje odpadów selektywnie zbieranych tj. tworzywa sztucznie, papier, szkło, kierowane są do specjalistycznych zakładów przetwarzania i recyklingu odpadów.

Zebrane zmieszane odpady komunalne kierowane są do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych w Gorzowie Wlkp., gdzie w wyniku procesu sortowania następuje rozdzielenie odpadów na dwie frakcje: podsitową (w tym frakcję nadającą się do biologicznego przetwarzania) oraz nadsitową (będącą w głównej mierze materiałem palnym, wymagającym dalszej obróbki w celu przystosowania parametrów do wymagań instalacji przetwarzania np. pieców cementowniczych).

Poniżej zaprezentowano szczegółowo sposób zagospodarowania frakcji nadsitowej oraz podsitowej powstającej w wyniku procesu sortowania komunalnych odpadów zmieszanych pochodzących z terenu Związku.

Tabela 8. Zagospodarowanie odpadów w RIPOK w Gorzowie Wlkp.

Ogółem przekazano do RIPOK Gorzów Wlkp. zmieszane odpady komunalne z terenu ZCG MG-6 o kodzie 20 01 03		Masa odpadów Mg
		44 057,50
Frakcja podsitowa 19 12 12	D5	10935,1
Frakcja nadsitową 19 12 10 RDF	R12	4736,18
ex 19 12 12 frakcja organiczna	CZĘŚĆ BIOLOGICZNA MPB	25 416,77
SUROWCE WTÓRNE		
15 01 01	R12	1 224,80
15 01 07		4,41
15 01 02		1 229,20
16 06 05		4,41
19 12 02		422,95
19 12 03		4,41
20 01 36		8,81
16 01 03		35,25
15 01 04		35,25

9. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych

Realizując obowiązki ustawowe, wynikające z art. 6d ust 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Związek Celowy Gmin MG-6 zorganizował trzy przetargi na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu ZCG MG-6, odpowiednio dla trzech ustanowionych sektorów.

W roku 2015 nadal obowiązywały przetargi w Sektorze II oraz III, a w sierpniu 2015r. rozstrzygnięto przetarg na Sektor I. W związku z powyższym teren Związku Celowego Gmin MG-6 obsługuje trzech operatorów.

Sektor I – gminy wiejskie – obsługa od 1 stycznia 2015 r. do 17 sierpnia 2015r. firma Tonsmeier Zachód Sp. z.o.o., Termin obowiązywania umowy 17 sierpnia 2015r..

Sektor I – gminy wiejskie – obsługuje od 18 sierpnia 2015r. firma ENERIS SUROWCE S.A. Termin obowiązywania umowy 30 września 2017r.

Sektor II – część miasta Gorzowa Wlkp. – obsługuje od września 2014r. firma LAGUNA Sp. z.o.o. Termin obowiązywania umowy 30 września 2017r.

Sektor III – część Gorzowa Wlkp. – obsługuje od września 2014r. firma RAGN – SELLS Sp. z.o.o. Termin obowiązywania umowy 30 września 2017r.

Koszty poniesione w 2015 r. w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych pochodzących z terenu Związku Celowego Gmin MG-6 kształtowały się jak przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Koszty związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w 2015 roku.

Sektory	Koszty faktycznie poniesione 2015 r.			
Sektor I	Tonsmeier	Tonsmeier - uzupełniające	Eneris	Łącznie
	2 647 691,16	2 052 145,80	2 219 388,39	6 919 225,35
Sektor II	Laguna			
	7 912 414,24			7 912 414,24
Sektor III	Ragn-Sells			
	9 870 709,10			9 870 709,10
ZUO - PSZOK	2 177,10			2 177,10

SEKTOR I

- transport, odbiór i zagospodarowanie odpadów: 4 867 079,55 zł
- zamówienia uzupełniające: 2 052 145,80 zł
- **łącznie : 6 919 225,35 zł**

SEKTOR II

- transport, odbiór i zagospodarowanie odpadów - **łącznie : 7 912 414,24 zł**

SEKTOR III

- transport, odbiór i zagospodarowanie odpadów - **łącznie : 9 870 709,10 zł**

Koszty obsługi **PSZOK**: **2 177,10** zł.

10. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Wymogi nałożone przez ustawodawcę w zakresie organizacji punktów selektywnej zbiórki odpadów, a także analiza otoczenia w zakresie systemu gospodarki odpadami wykazała, że istnieje potrzeba rozważenia możliwości budowy systemu PSZOK-ów dla gmin uczestniczących w Związku, tak by pobudzić selektywne gromadzenie odpadów komunalnych. Działania takie powinny być ściśle powiązane z planowaną zmianą systemu gospodarowania odpadami oraz długotrwałą i szeroko zakrojoną działalnością informacyjną i edukacyjną. Podstawowym założeniem powinien przy tym być zamiar budowy PSZOK w każdej gminie, oraz jednego, zapewniającego doczyszczenie i segregację odpadów selektywnie zebranych, PSZOK centralnego.

11. Współpraca z operatorami

Związek Celowy Gmin MG-6 w roku 2015 współpracował z trzema operatorami. Współpraca oceniona została na poziomie dobrym, kontakty z operatorami odbywają się na bieżąco, są prawidłowe, dokumentowane za każdy miesiąc realizacji zadania.

Łączna liczba zgłoszeń w zakresie podstawienia pojemnika, wymiany na większy, braku odbioru odpadów komunalnych czy odbioru odpadów gabarytowych, przedstawia się jak ilustrują to wykresy 8,9 oraz 10, w podziale na poszczególne Sektory.

Wykres 9 Zgłoszenia mieszkańców w podziale na sektory S I

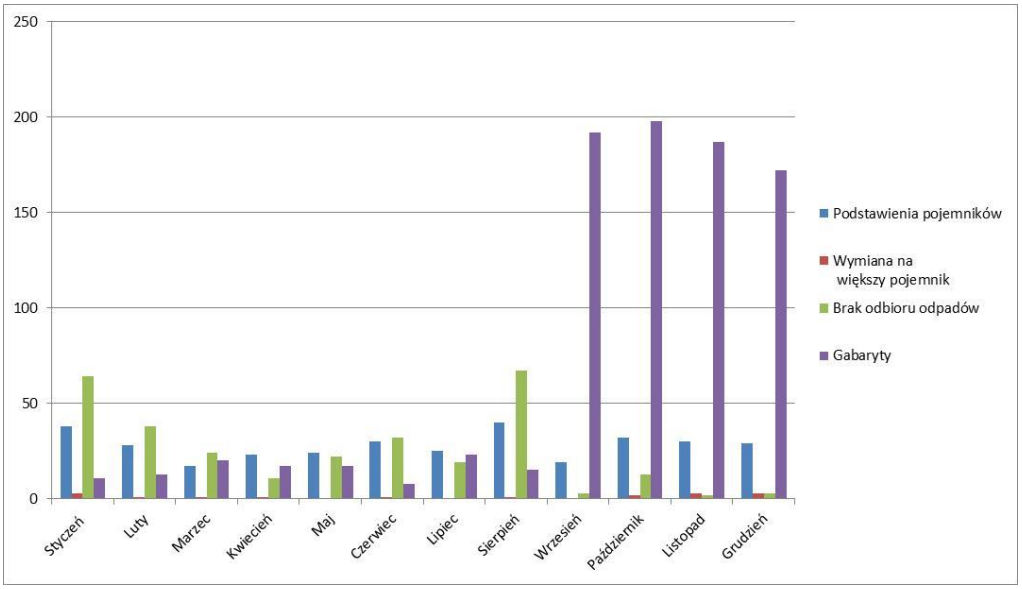

Wykres 10 Zgłoszenia mieszkańców w podziale na sektory S II

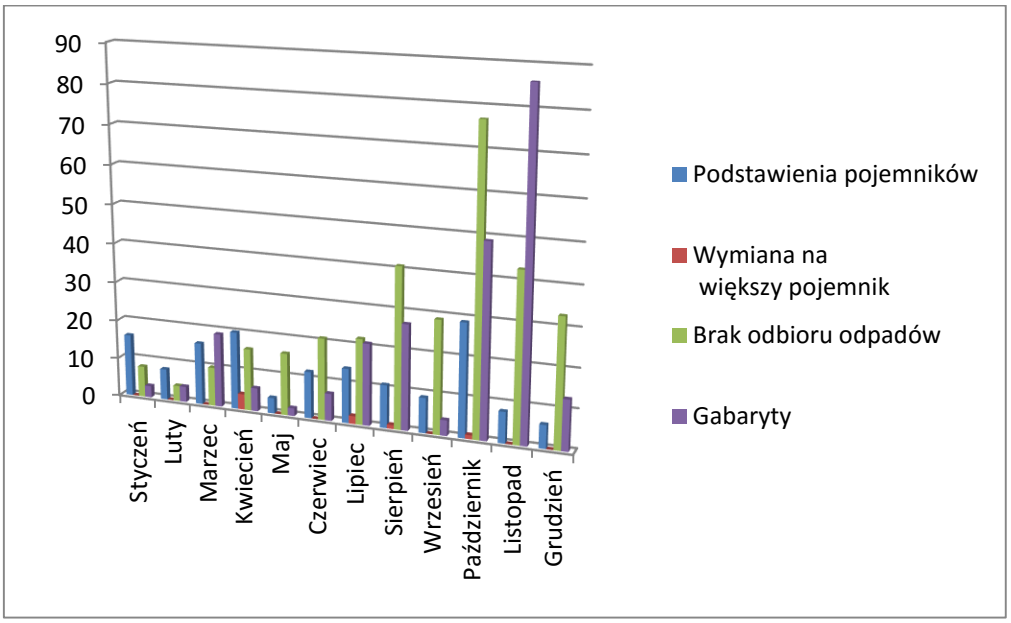

Wykres 11 Zgłoszenia mieszkańców w podziale na sektory S III

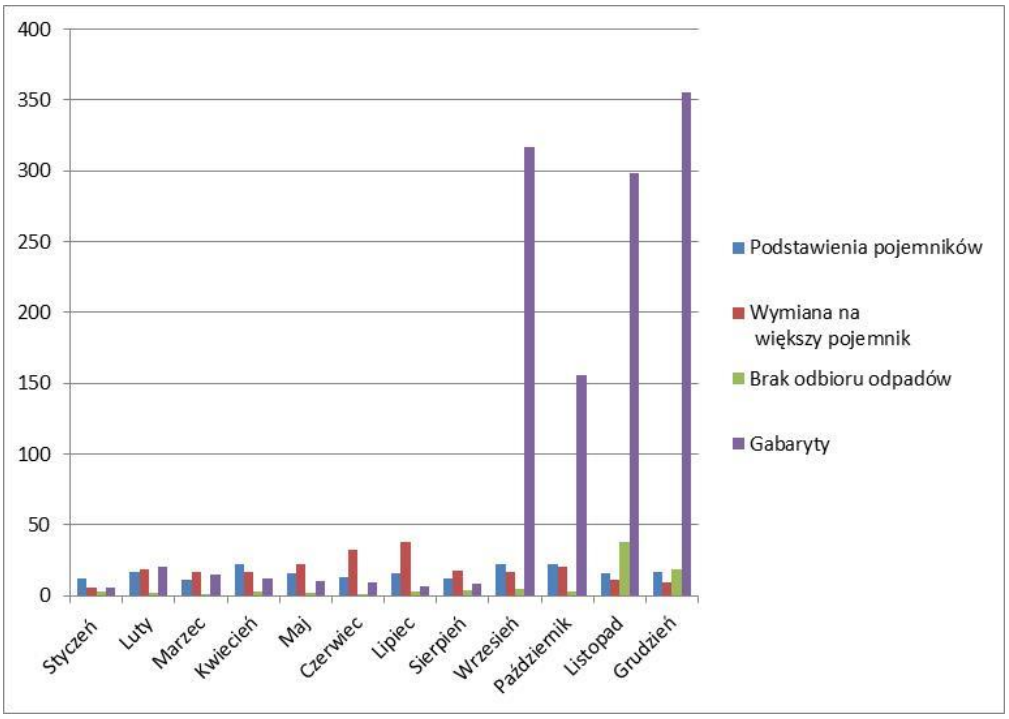

Dla firmy Tonsmeier Zachód Sp. z.o.o. w roku 2015, w trakcie obowiązywania umowy, nie nałożono kar umownych. Firma obsługiwała nieruchomości Sektora I.

Dla firmy Eneris Surowce SA w roku 2015, w trakcie obowiązywania umowy, nie nałożono kar umownych. Firma obsługiwała nieruchomości Sektora I.

Dla firmy LAGUNA Sp. z.o.o. w roku 2015, w trakcie obowiązywania umowy, nałożono 8 kar umownych na łączną kwotę 4 950,00 zł. . Firma obsługiwała nieruchomości Sektora II.

Dla firmy RAGN - SELLS Sp. z.o.o. w roku 2015, w trakcie obowiązywania umowy, nie nałożono kar umownych. Firma obsługiwała nieruchomości Sektora III.

12. Informacja o osiągniętych przez gminę wymaganych poziomach recyklingu za rok 2015.

Na podstawie art. 9q ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 250) Przewodniczący Zarządu jest zobowiązany do sporządzania rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, które jest opracowywane na podstawie sprawozdań kwartalnych przekazywanych przez przedsiębiorców prowadzących działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych z nieruchomości położonych na terenie gmin członkowskich Związku. Sprawozdanie jest przekazywane marszałkowi województwa i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania 27,3% (dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995r., a wymagany do osiągnięcia w 2015r. – 50%);
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła 25,1%, (wymagany poziom w 2015r. – 16 %);
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych 100% (wymagany poziom w 2015r. – 40%).

Powyższe wartości poziomów obliczono zgodnie z art. 3c ust. 2 ustawy w oparciu o:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. 2012, poz. 676);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. 2012, poz. 645).

II. Wnioski końcowe

1. W oparciu o dotychczasowe doświadczenia, w tym liczne uwagi mieszkańców, kwestią istotną staje się aktualizacja systemu gospodarki odpadami komunalnymi, zwłaszcza w odniesieniu do regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach. System ten powinien być jednolity dla wszystkich gmin wchodzących w skład Związku. Ułatwi to zarządzanie tym systemem oraz umożliwi prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych.
2. W ramach nowego systemu największy nacisk należy położyć na rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, niezależnie od tego czy zostaną w tym względzie ustanowione powszechnie obowiązujące standardy segregacji, co jest zapowiadane przez resort środowiska. Uzupełnieniem tych zabiegów powinno być stworzenie (samodzielne lub we współpracy z innymi partnerami) systemu PSZOK, obejmującego wszystkie gminy należące do Związku.
3. Z uwagi na relatywnie wysoki stopień zurbanizowania Gorzowa Wlkp. wskazane jest rozważenie uzupełnienia systemu PSZOK o lokalizację pojemników podziemnych (lub pół-podziemnych), służących odbiorowi głównie selektywnie gromadzonych odpadów komunalnych. Należy przy tym szczegółowo przeanalizować jakie rodzaje odpadów powinny być do tych pojemników przyjmowane.
4. Wdrożenie nowego systemu gospodarki odpadami, poprzedzone długotrwałą kampanią informacyjna, powinno zbiec się w czasie z rozstrzygnięciem jesienią 2017 roku przetargów na obsługę systemu we wszystkich trzech sektorach.
5. Równolegle do opisanych powyżej działań należy kontynuować i zintensyfikować czynności zmierzające do uszczelnienia systemu, poprzez objęcie nim wszystkich zobowiązanych do wnoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami. Konieczne w tym celu jest pozyskanie danych geodezyjnych o nieruchomościach oraz danych o zużyciu wody przez poszczególne nieruchomości. Należy także intensyfikować działania kontrolne i windykacyjne.
6. Podstawą wszelkich działań zarządczych jest dostęp do wiarygodnych danych statystycznych. Aktualnie użytkowany system informatyczny, pomimo intensywnych zabiegów Biura Związku, nadal nie udostępnia takich danych. Kontynuując działania w tym obszarze należy zadbać o stworzenie nowego systemu prawidłowo opisującego system gospodarki odpadami.
7. Opisany powyżej system informatyczny powinien być powiązany z systemem RFID oraz rejestrowania odbiorów odpadów komunalnych (chipy na pojemnikach, kody kreskowe na workach do segregacji odpadów). Wskazane jest także aby w nowych przetargach na odbiór i zagospodarowanie odpadów wybrani operatorzy dysponowali (w każdym sektorze) minimum jednym systemem wagowym, umożliwiającym wyrywkowe mierzenie wielkości strumienia odbieranych odpadów.
8. Należy usprawniać współpracę z wybranymi w drodze przetargu operatorami systemu gospodarki odpadami oraz RIPOK, w celu poprawy sposobu odbioru odpadów i kierowania ich do zgodnego z hierarchią postępowania zagospodarowania i unieszkodliwiania.

Spis Tabel:

1. **Tabela 1.** Liczba osób wykazanych w złożonych deklaracjach w okresie od stycznia do grudnia 2015r. ……. 8
2. **Tabela 2.** Zadeklarowany sposób zbierania odpadów wg. Stanu na koniec grudnia 2015 r. .. 9
3. **Tabela 3.** Masa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w I i II półroczu funkcjonowania systemu w poszczególnych gminach członkowskich w 2015 roku. …… 14
4. **Tabela 4.** Zestawienie odpadów o kodzie 20 03 01 w roku 2015 w poszczególnych sektorach Związku Celowego Gmin MG-6…… 15
5. **Tabela 5.** Masa selektywnie zebranych odpadów w przeliczeniu na jedną zadeklarowaną osobę …… 17
6. **Tabela 6.** Masa (Mg) odpadów selektywnie zebranych w gminach wiejskich w roku 2015r. …….. 18
7. **Tabela 7.** Masa (Mg) odpadów selektywnie zebranych w Gorzowie Wlkp. w roku 2015 r. 18
8. **Tabela 8.** Zagospodarowanie odpadów w RIPOK w Gorzowie Wlkp. …….. 20
9. **Tabela 9.** Koszty związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w 2015 roku.. 21

Spis Wykresów:

1. **Wykres 1.** Ilość deklaracji wprowadzonych do systemu w 2015 r. …… 11
2. **Wykres 2.** Ilość deklaracji do systemu w 2015 r. w podziale na poszczególne gminy…. 12
4. **Wykres 3.** Ilość złożonych deklaracji na skutek wysłanych wezwań …… 13
5. **Wykres 4.** Procentowy udział odpadów zebranych w okresie od stycznia do grudnia 2015r. …… 13
6. **Wykres 5**. Masa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 w Mg od stycznia do grudnia 2015 r. ……. 14
7. **Wykres 6.** Zestawienie ilości zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 na jednego mieszkańca w podziale na sektory ……. 16
8. **Wykres 7.** Zestawienie ilości zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 20 03 01 na jednego mieszkańca w podziale na poszczególne gminy Związku …… 16
9. **Wykres 8.** Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych w I i II półroczu 2015 r……. 17
10. **Wykres 9** Zgłoszenia mieszkańców w podziale na sektory S I . …….. 22
11. **Wykres 10** Zgłoszenia mieszkańców w podziale na sektory S II …… 23
12. **Wykres 11** Zgłoszenia mieszkańców w podziale na sektory S II …… 23

Sporządziła: Magdalena Ratajczak